

Woordenlijst Van Het Dialect van Putten

Werkgroep Dialect

GALGEN

bretels ,

GANGES:

"Dee fiets is nog net zo'n beetje ganges." d.w.z. er kan nog op gereden worden, is nog niet helemaal onbruikbaar

[vergelijkz lopes* = lopend]

GARDEBEZEM

een bezem van dunne berketakken aan een steel; vooral als stalbezem gebruikt, maar o.a. ook voor schoorsteenvegen

GARF

bundel nog niet gedorste graanhalmen ("dan zit 't zoad 'r nog in"); [een bundel gedorste graanhalmen wordt een 'bos* strooi*' genoemd, ook wel - maar minder vaak - een 'lunt*']

GARFKAMER

consistorie [vermoedelijk werden daar vroeger de tienden, o.a. in de vorm van garven, afgeleverd]

GARST

gerst

GAST

een groep tegen elkaar geplaatste garven [zie garf*] nog op de akker staande om te drogen alvorens binnengehaald te worden: 'an de gast zetten' de garven tot gasten bijezetten (ook, maar minder gebruikelijk: 'opgasten*') [een gast wordt ook wel een 'hok*' genoemd]

GATBEZEN

aambeien

GAVEL

gaffel, hooivork (met 2 tanden)

GEEF

gaaf [in dit woord 'ee' uitgesproken als in 'eer']

GEEHONGER

geeuwhonger: i

"Ik goa 'n sneetjen brood eten veur de geehonger."

GEEL

zie bij gele gis*

GEER

- 1 koeienuier: disse koe het 'n kwoad geer: (inwendig) ontstoken uier
 2 in een punt uitlopend stuk land, textiel enz.
 [deze betekenis als in het ABN] [vergelijk teut*]

GELE GIS, GEEL GISJE(N)

geelgors [ca. 1930 bij (sommige) schooljongens in gebruik; nu niet meer algemeen bekend] "De gele gisjes bin utevleugen."

GELLIG

- 1 (te) snel gegroeid (kan van alle gewassen gezegd worden)
 2 opgeblazen en/of met een ongezonde kleur
 3 (van b.v. konijnenz) met onnatuurlijk dikke buik door te veel en/of minder geschikt voer: "Je hen ze gellig 'evoerd!"

GELLEKOOL

zomerboerenkool, wordt als groente gegeten; ook aan de konijnen gevoerd

GENOG, GENOGT

genoeg

GERAK

portie; hoeveelheid waar je recht op hebt; verdiende loon (ook figuurlijk, zowel gunstig als ongunstig);
 "Ik kom m'n gerak hoalen."; "Hie kreeg z'n gerak."

GEREN

als in ABN; "Dee akker geert"

GERIE

paard en wagen: "Hie gung mit < 't> gerie noar de mart."
 [klemtoon op de lettergreep 'rie']

GESTAAG, GESTADIG

betekenis als in ABN; vrijwel alleen gebruikt in zinnen als: "Dit is zo'n mooi gestaag regentje, elk drupje(n) komt op z'n plek."

GEUPS

als het ware een bakje of kommetje, gevormd door beide handen tegen elkaar te houden: "Hie drunk uut z'n geups."; "Ze gaf 'm 'n geups vol knoepbezen*."

GEUT

- 1 goot b.v. dakgeut
 2 in een traditionele boerenwoning de plaats waar de was gedaan wordt en andere werkzaamheden waar veel water bij nodig is; uiteraard is daar in de vloer een goot waarin het afvalwater naar buiten kan stromen
 [in deze betekenis zeggen sommigen altijd 'goot*']

- 3 verleden tijd van 'gieten': toe we thuus kwammen geut 't van de regen; t regende dat 't geut'

GEWORDEN

- 1 "Hie kos 'r slecht mee geworden.": het lukte hem niet zo goed, hij kon het slecht voor elkaar krijgen
2 op zijn eigen manier doen: "Je moen 'm moar loaten geworden."

GEWOUD

kracht: "Hie het geen gewoud in z'n (n)aarm."

GIENEES

niet eens (geeneens): "Hie het gienees 'egeten,"

GIER

als in ABN: zeer vloeibare mest

GIERPULS en GIERSCHEPPER

emmer aan een stok om beerputten en dergelijke te legen

GINT

ginds, ginder: "Hie woent gintl'; "Je moen gint 's goan kieken."; "Hie leup 'n heel eind gint op an." [In veel gevallen kan in plaats van 'gint' 'ginter' of 'gintso' gezegd worden en omgekeerd, maar nooit 'ginter op an' of 'gintso op an']

GINTE

gindse: "Z'n koen lopen in ginte wei."; "Dat ginte huus goan ze ofbreken)'; "Ginte boerderie is verkocht."

GINTER

ginds, ginder: "Ginter goan ze 'n weg maken." [zie bij 'gint*']

GINTSO

ginds, ginder: "0ns huus stoat gintso," [zie bij 'gint*'] [uitz gint; vergelijk hiero* uit hier +zo]

GIRM

ooi, oilam: een (bijna of net volwassen) vrouwelijk schaap; vaak wordt de verkleinvorm gebruikt: girmpje(n); als vergelijking in: 'girmen van deres' d.w.z. giechelbekken'

GIS(JE)

zie bij gele gis*'

GLOAZEKLEJEN

gordijnen (van vitrage en dergelijke; geen overgordijnen)

GLOAZEMAKER

libel, waterjuffer

GLOAZEWASSER

libelle, waterjuffer [gloazemaker wordt vaker gezegd]

GLOEPEN

gluren, loeren

GLOEPEND

in: 't is gloepend heet d.w.z. heel erg heet

GLOEPERD

iemand die gluurt of loert

GLUPEN, GLUPERD

als gloepen, gloeperd, maar wat ongunstiger

GOAREN

garen

GOOT

[zie geut 2; sommigen zeggen geut, anderen altijd goot]

GOR'IPENS

emand met een dikke buik (jongensscheldwoord)

GOUWE TOR

meikever [deze naam slechts bij enkelen bekend, de meest gebruikte namen zijn: turre-, torrewever* en eekmulder*]

GRAUW

o.a. grauwe licster = zanglijster; grauwe aarten = capucijners

"Ilie kiekte grauw van 'm of.": hij ziet er slecht uit

GRèèG graag; grèèg houwen

= niet te veel eten geven, zodat de eetlust niet geheel verdwijnt (zowel met betrekking op mensen als op vee gezegd)

GREEP

mestvork (heeft 4 of 5 tanden); van de gavel in de greep lopen: van de regen in de drup komen

GREI

stof, goedje, spul (vaak textiel of kleding maar ook andere dingen, b.v. eten): "Je moen je goeie grei antrekken": nette kleren; karkgrei, kaarkgrei: kleding die bij bezoek aan de kerk gedragen wordt; "Wat is dat veur grei?": kan ook van etenswaren gevraagd worden

GRES

gras; stampot van aardappels + snijbonen + witte bonen wordt genoemd: blote kiendertjes in het greune gres

GREUN

groen

GRIENIG

grienig koud = "waterkoud", onaangenaam, doordringend koud

GROEP/GRUP

zie bij grup*

GROETENIS

groeten (zelfst. naamw.); "De groetenis thuus!": doe de groeten aan je huisgenoten; "Nou, de groetenis": als afscheidsgroet of met de betekenis van: zoek het zelf maar uit.

GROFDOADIG; GROFFELIJK

in: grofdoadig bmtaal; groffelijk brutoal

GRUP

- 1 brede goot, waarin de mest terecht komt, ongeveer 25 cm diep, in de vloer van de stal vlak achter de staanplaats van de koeien [in deze betekenis ook vaak GROEP]
- 2 greppel
- 3 voor (vore) bij het spitten; zie bij inscheumen*

GRUUS

+++